

GLAVNA lista: U pretplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3.—60, u maloprodaji 12 fl. pojedini broj. OGLASI primaju se u upravi lista [pp. Cijena 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

HRVATSKI LIST: Izlazi u nakladnoj urednici JOS. KRMOTIĆ u Puli trg. Cijena 1. Uredništvo: Štitaška ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIF HAIN u Puli. — Anketa: bilješke ne vraćaju. — Cij. list. aut. post. Red. 24.795.

Godina IV.

U Puli, ponedjeljak 22. travnja 1918.

Broj 227

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 21. (D. u.) Službeno se javlja: Na jugozapadnoj fronti ponovno je na mnogim mjestima oživjela topovska borba i izvidnička djelatnost. Kapetan Bromowski izvojske je svoju 29. zračnu pobjedu. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 21. (D. u.) Iz ratnog se glavnog stana službeno javlja: Zapadna fronta: Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta i njemačkog prijestolonasljednika: Na bojnim frontama dovedoše obostrana izvidjanja do živahnih izvidničkih bojeva. Kod La Bassee, kod Lensa i Alberta živahna paljba. Među Avreom i Olseom bila je topovska djelatnost također mnogostruko burna. — Bojna skupina pl. Gallwita i vojvode Albrechta: Među Mozom i Mozalom napadoše donjosaski bataljuni Amerikance u njihovim položajima kod Selchpreya. Osvojše u jurišu mjesto te proorileše 2 km duboko u neprijateljske linije. Suzbiti su slabiji neprijateljski protudarci. Jaki navalni pokušaji osuđeni su zadržanjem puhoda i u pripravljenim položajima prepoznatih četa. Noću su naše nasrtajne čete bile povučene u svoje izlazne položaje, izakako su uništile neprijateljske naprave. Krvavi gubici Amerikanaca su vanredno visoki. Zarobljeno je 183 Amerikanaca, među kojima 5 časnika, zaplijenjeno 25 strojnih pušaka. Sjeverozapadno od Morvillersa (istočno od Ponte a Mousona) učinismo u pretpoljskim bojevima zarobljenika. — Konjanički pukovnik barun Richthoffen izvojske je na čelu prokušane lovne skupine br. 11 svoju 79. i 80. zračnu pobjedu, poručnik Buckler svoju 31. zračnu pobjedu. — Istok: Ukrajina: Skršivši neprijateljski otpor kod Perekopa i Kartkaska otvorile su naše čete put na Krim. — Macedonija: Živahna neprijateljska djelatnost zapadno od Dojranskog jezera i u nizini Strume. — Ludendorff.

* Francuski izvještaj od 19. travnja na večer: Nije došlo do nikakvog pješačkog sukoba. Tijekom dana veoma živahan topnički boj u okolici Castel-Crivesnes na desnom brijegu Moze. Sa ostalih fronta ništa nova.

Od 20. t. mj. popodne: Nijemci kušahu poduzeti pothvat u predjelu Hangard-en-Santerre; u rukama Francuza ostadoše zarobljenici, među kojima i časnik. Obostrana topovska djelatnost trajala je velikom živahnosti među Lassignyem i Noyonom. Francuski odjel poduzeše tijekom noći mnogo pothvata u raznim točkama njemačke fronte, naročito sjeverozapadno i istočno od Voemsa, u Champagni, u odsječku Juvincourta i na visinama Moze. Francuzi zarobiše stanoviti broj vojnika. Nijemci poduzeše mnogo navalnih pokušaja zapadno od Butte du Mesnil i u Woevri, koji su svi suzbiti. Inače je noć bila svuda mirna.

* Engleski izvještaj od 19. travnja na večer: Na engleskoj fronti preko dana nikakve promjene. Neprijateljske je topništvo djelovalo na različitim točkama te pucalo na naše položaje kod Caudes-Côre, sjeverno od Mervillea, jutros rano veoma žestoko. Nije uslijedila nikakva pješačka akcija. Naše je topništvo pucalo sa uspjehom na neprijateljske čete i transporte za frontom na rijeci Lys.

Od 20. t. mj. u jutro: Uspjeh uspješnih manjih poduzeća, što smo ih jučer poduzeli južno od Scarpe, sastojao se je u nekoliko zarobljenika, 9 strojnih pušaka i jednim mušarom. Kasno na večer poduzeta protunavala naše prve divizije bacila je neprijatelja iz točaka naše pomaknute obrambene linije u predjelu Giuvenchy i Festubert, koju je on osvojio dne 18. t. mj. uz teške gubitke. Postignuti su svi ciljevi. Položaj je opeta uspostavljeno. Mjesni napadaji, poduzeti protiv našim linijama jugoistočno od Robecqa, dovedoše do oštrog boja, koji je svršio time, da je neprijatelj bio bačen. Osim obostrane topovske djelatnosti na raznim točkama naše fronte, nema ništa da se javi.

Od 20. t. mj. na večer: Južno od Hebuterne i južno od Scarpe proveli smo jutros rano uspješna, manja poduzeća. Promaknuli smo našu liniju nešto unaprijed te dopremili 37 zarobljenika i 3 strojne puške. Neprijateljsko je topništvo djelovalo kod Ayelle i južno od prokopa La-Basse. Inače nema što da se javi sa engleske fronte.

* Izvještaj istočne armije od 18. travnja: Obostrani topnički bojevi u predjelu Doirana i na fronti kod Bitolja. Naši su ljetaci bacili bombe na taborišta neprijatelja sjeverozapadno od Seresa i sjeverno Prepsanskog jezera.

Sa bojišta. Posebni izvjestitelj Reuterovog ureda kod engleske armije piše, da si je stekao osvje-

đenje, da najveći dio područja, što su si na zapadu Nijemci stekli, nije pridobijen kao neposredni rezultat navala, već kao posljedica uzmaca engleske armije. — Javljaju iz Pariza: Uslijed različitih promjena, nastalih u zadnje doba, sastavlja se prema "Echo de Paris" versajlsko ratno vijeće, kako slijedi: Predsjednik: general Belin (Francuska), članovi: general Sackville-West (Engleska), Rodilanti (Italija) i Bliss (Udružene države). — "The Telegraph Extra-press" javlja: Zadnjih dana stiglo je mnogo austrijskih vojnika u Belgiju. Dugi su vlakovi prošli Liege. Također u Americi i u Gentu nalazi se navodno mnogo austrijskih vojnika. — Reuter javlja: Indijski narodni kongres izjavlja u jednoj brzojavci na prvog ministra, Lloyd Georgea i na indijskog potkralja u Delhiju, da sama Indija može još poslati na bojište 5 do 10 milijuna momaka.

* Rat na moru. Wolffov ured javlja dne 20. t. mj.: Naše podmornice su opeta potopile 28.000 brutno reg. tona neprijateljskog brodovnog prostora.

* Car je jučer otvorio 43. proljetnu izložbu u Künstlerhaus-u u Beču. — Car je danas o podne u carskom dvoru primio svečanu zakletvu ministra vanjskih posala baruna Burlana. Neposredno zatim primio je car nekeje novo imenovane tajne savjetnike, među kojima također sekretarskog šefa Klinscia i zemaljskog poglavicu u Gornjoj Austriji Hausera. Iza zakletve primio je car ministra vanjskih posala i novo imenovane tajne savjetnike u posebnu audijenciju.

* Amerikanska vojaka. Reuter javlja iz Washingtona: Vojna se je komisija zamupničke kuće povoljno izrazila za zakonsku osnovu, prema kojoj mogu biti pozvani pod oružje mladi ljudi, koji su tekari u lipnju 1917. godine dosegli starost, potrebitu za vojno dužni odnošaj. Ratno tajništvo drži, da će time stupiti u vojsku od prilike milijun momaka.

* Hidroplani traže amerikaneku obalu. "Vossische Zeitung" javlja iz americkanskog izvora: Francuske novine donose vijest iz americkanskog izvora, da Udružene države nadziravaju obalu sa hidroplanima.

Političke vijesti.

Državna veleizdaja.

Ljubljanski "Jugoslovan" piše u zadnjem broju: Naši su Nijemci uvijek tvrdili, da su oni država. Kad je Czernin dobio Nijemcima i Nemačkarima spoštovanje u lice, da su veleizdajnici, njemačke su stranke svečano obećale, da će držati bezuvjetno državu. Za nekoliko je dana ischeznuo Czernin, a s njim je nestalo i njemačkog bezuvjetnog patriotizma. Iza njegova pada spoznali su, da u toj državi "djeluju nepoznate sile, koje se smatraju državom. Odnosaj Nijemaca do države mora da bude onakav, kaošto je odnosaj države do Nijemaca. Svako jednostrano, neograničeno vezanje ne daje se opravdati niti taktički, niti politički, niti narodno". Gradački socijalno-demokratski "Arbeiterwille" primjećuje toj izjavi Nijemaca: "No, dakle! Ako Česi, Poljaci, Jugoslaveni i Ukrajinci čine svoje stanovište do države ovisnim o postupku države s njima, viču njemački nacionalci o veleizdaji i traže vješala. Sami ali proglašuju svoju vjernost do države kao uvjetnu. Izvolite dakle šutjeti o veleizdaji!"

Nijemci prijetu.

Njemačko pučko društvo u Celovcu prihvatilo je u prisutnosti narodnog zastupnika Doberniga izjavu, koja je veoma oštra, te je djelomično bila zaplijenjena. Najprije prosvjeduju običnim banalnim frazama protiv odstupanja grofa Czernina, koji je htio pročistiti državu od "panslavističkih državorušitelja". Za tim dolazi veoma zanimiva rečenica: "Njemačko pučko društvo za Korušku pokazuje opominjajući na znakove oluje svuda po njemačkoj zemlji, te zahtijeva u potpunom skladu sa općom pučkom voljom, neka njemački narodni zastupnici ustaju bezobzirno na obranu njemačkih zahtjeva i neka najvjestie bezobziran boj svakoj vladi, koja bi ih kušala spriječiti. Njemačko pučko društvo za Korušku je osvjedočeno, da će si Nijemci uz dane prilike urediti samo svoju kuću, dok će prepustiti brigu za državu, ugroženu od unutarnjeg neprijatelja, jedino vladi, na koju pada odgovornost za sve, što će doći itd." Ovaj izvještaj donosi "Tagespost". Šteta, da su najmasnija mjesta zaplijenjena. Bezuvjetno vjerni Nijemci prijetu dakle državi sa revolucijom i odriču se rada za cjelokupnu državu. To je svakako zanimivo. — Ali imade nešto još zanimivijega. "Tagespost" javlja: Prigodom odstupanja ministra vanjskih posala, grofa Czernina, prihvatilo je nekoliko ovdjasnih društava rezoluciju, koja se odnosila na odstup imenovanog ministra i

na uzroke tog odstupanja. Rezolucija bila je zaplijenjena od državnog odvjetnika, a istodobno je uveden kazneni postupak po § 63. kaznenog zakona — radi uvrijeđenosti Veličanstva. — U Fürstenfeldu u Štajerskoj, htjeli su ohrđžavati "Karlovu sedmicu". Gradjanstvo je Fürstenfelda zaključilo sada na sastanku, da se oju Karlovu sedmicu ne može ohrđžavati na namjeravani način. Karlovu će sedmicu proslaviti sabiranjem u korist njemačkih zaštitnih društava, koja idu za odnordijvanjem slavskog naroda u Austriji. — U Gradcu bile su zaplijenjene rezolucije mnogih njemačkih društava, koje broje na hiljade i hiljade članova, koje su prosvjedovale protiv odstupanja grofa Czernina. Radi postupka cenzurnih oblasti učinjeni su koraci. — Možemo si dake misliti, kako moraju izgledati zaplijenjene rezolucije, kad se u nezaplijenjenima može prijetiti sa "olujom" recte "revolucijom" i otkazati državi, kao cjelokupnosti, vjernost. Zanimiva je također odluka gradjanstva Fürstenfelda glede na Karlovu sedmicu i kazneni postupak državnog odvjetništva radi veleizdajništva protiv jednoj ovih žalbože nepoznatih rezolucija. Nijemci postaju iskreni i kidaju krinke.

Novo mjesto.

Našim će se seljacima preoteti i zadnje zalihe žita i brašna. To je najnovija vijest, koju će narod u Austriji bez razlike narodnosti primiti veoma mješanim čuvstvima. Lijepo je i dobro, što kaže naša vlada, da je dužnost naših poljojelaca, da podijele svoje zalihe sa istradanim gradjanskim pučanstvom, ali bilo bi mnogo ljepše, da se je sjetilo i plemenite Madžare na ovu dužnost. U Madžarskoj imade danas još svega i svačega. Ali iz Madžarske ne možemo izvesti niti kilogram brašna, niti kilogram masti. U Madžarskoj prolizvada se za Austriju jedino ministre vanjskih posala. U Budimpešti živi se danas raskošnije negoli i u neutralnim gradovima u početku rata. U svakoj kavani koncerat, kazališta puna, varleté puni madžarskih junaka i rodoljuba, u slastičarnama slatkiši i šećerlemi svake vrsti, bijeli ili crni kruh ad libitum uz formalnu krušnu kartu, mesa, masti i žita na vagone. Austrijski trgovci za naše bogate slojeve žive od kriomčarene robe, što ju plaćaju uz nečuvene, lihvarske cijene. Neki njemački gospodin, koji poznaje veoma dobro madžarske prilike, ustvrdio je u javnoj družbi — legbi punim pravom — da su Madžari najbolji saveznici antante i da pomažu istradati Austriju. Kako se vidi, to je mišljenje nešto različito od mišljenja grofa Czernina, ali po svoj prilici ispravnije. U Madžarskoj imade danas na hiljade milijunara; svaki grad i svaki gradić pun je i prepun takvih lihvara bez morala. Sve živi na trošak Austrije. Zašto se nije naša vlada obratila na braću pod stjepanskom krunom, zašto im nije prijetila rekvizicijama,

Nigdje se u Austriji ne živi u obilju i u raskoši. Ali život u Budimpešti upravo je izazov za svakoga Austrijanca, koji boravi slučajno u tom gradu. Kakve li razlike izmedju Beča i Budimpešte. Mi znademó, da su ove naše tužbe uzaludne. Ratnom se lihvaru u Madžarskoj neće skriviti vlas, madžarskim veleposjedniku neće se uzeti niti kilogram brašna. Naši su austrijski seljaci spremni dati sve za domovinu, a to su i činom dokazali, ali neka se ova odredba protégne na čitavu monarkiju, neka se i Madžarima zaprijeti rekvizicijama, neka se uzme najprije onima, koji imadu svega i previše. To je u interesu države, to je u interesu uspješnog vođenja rata. Imade li naša vlada ozbiljne nakane, morat će potražiti hranu tamo, gdje je jošé ima. Svaka druga akcija je medjutim osuđena na neuspjeh; jer se "ništa" ne daje niti najstrožim vojničkim načinom rekvirirati.

Iz Ugarske.

"Pesti Naplo" piše povodom imenovanja baruna Buriana ministrom vanjskih poslova: Cinjenica, da je vlast došla opet u Tiszine ruke, znači, da je sada kraj mirovnim nastojanjima i da treba netko, koji će ne samo pod pritiskom prilika — jer mir "pod svaku cijenu" i onako ne želi nitko — već i na zapovjed ili iz uvjerenja zastupati politiku "ispravka granica", odštete i osvete. Samo treba pogledati, tko je primio sa veseljem vijest o Tiszinoj kandidaturi osobito izvan granica zemlje, i to, što znači njegov utjecaj na vanjsku politiku, sve je jasno i onomu, koji slučajno ne zna, da je u Ugarskoj Tisza izrekao prvi govor za aneksiju, za vrijeme aneksije Bosne i Hercegovine. Tisza nije htio, da postane ministrom vanjskih poslova, jer zna, da bi se u tom slučaju njegova stranka raspala. Zato je skoro ženjalna njegova ideja, da je na to mjesto postavio bezbojnog i neznatnog činovnika, koji stoji posve pod njegovim utjecajem. Ovakvog nasljednika — ovakvog madžarskog kancelara — zvao se on Tisza ili Burian

— ne želimo. Bojimo ga se. A valjda još jače one promjene vremena, koja je njihova imena opet bacila na površinu. — Pod naslovom „Osvit reakcije“ karakterizuje „Magyarország“ sadašnji politički položaj u Ugarskoj te piše: Reakcija je opet promolila glavu u Ugarskoj. Velika borba demokracije, uz čiju je pobjedu mađarski narod vezao tako veličanstvene nade, bori se sa opet oživjelim reakcijom, jer snaga naroda uništava najobičnije političke intrigue. Odigra se odvratna gluma, da se spriječi manifestiranje narodne volje. Wekerle je možda časovito uspio, ali zemlja će dospjeti u katastrofa'an metež. Javno mišljenje se pod dojmom ove gadne prevare i zlobnog izigranja ne će zakopati u apatiju, već će srdžbom opravdanog negodovanja ustati protiv reakcionarne struje. Wekerle može zagrliti Tiszu, može za čas izgrati stvar demokratske izborne reforme, ali time će prouzročiti nezadovoljstvo i ogorčenje u unutrašnjem životu zemlje. Ovo uvjerenje ne će moći uništiti nikakva reakcija, jer sada su druga vremena, nego prije. Volja naroda će se ipak ostvariti. Zastupnike, koji strepe za svoje mandate, može Wekerle lako predobiti, ali cijeli narod ne će podnijeti teror.

(„Jutarnji List“.)

Iz slovenskog svijeta.

Slovak — za ispriku Slovaka piše u „Nar. Listy“: „Kod praskih manifestacija nijesu bili zastupani Slovaci iz Ugarske (izim jednoga). Slovački političari i patriote i sami to teško osjećaju. Nu odošaji su takovi, da se svaki onaj, legitimovati mora, i ako je to poznatija ličnost, koji prekorači ugarsku granicu, mora opravdati svoje putovanje, pa makar putuje samo do Beča. Svi su pod nadzorom pogranične straže, a službujući organi dobili su već odavna upute, po kojima im je slijediti svaki korak slovačkih „agitatora“. Ako se koji udalji sa svog sjedišta, mora naknadno dokazati, gdje je bio i što je radio. Pošta se nalazi u rukama stražara i žandarima naprosto podređenih činovnika. Svaka i najmanja solidarnost sa državopravnim uvjerenjem češkog naroda kažnjava se kao izdaja domovine smrću na vješalima odnosno 10 ili višeogodišnjom tamnom ili konfiskacijom imetka. To medjutim ne zastrašuje slovačke političare (zaplijenjeno). Jedino fakat, da ne bi bilo oportuno istaknuti pojedince od i onako malenog broja narodnih radnika izvrjavati opasnosti, prisililo je naše vodje, da ostanu pasivni. Slovaci su potpuno solidarni sa radom svojih suplemenika i u zgodno će se vrijeme odazvati smjelo, pa makar im prijetilo i proganjanje. Zato je i mogao potpunim pravom govoriti predsjednik Stanjek i zastupnik Haberman u ime Slovaka, čije interese oni zastupaju. (Zaplijenjeno.)

Pad carstva. V. G. Korolenko izdao je brošuru pod naslovom „Padanje carstva“, koja je namijenjena najširim pučkim masama, te je izašla u 3 milijuna egzemplara. Nedavno je brošura izašla u njemačkom jeziku, te se njemačke novine bave opširno s njom. Dok su njemački kritičari veoma zadovoljni sa glavom, koja govori o grijesima carizma, ne svjida im se poglavje, u kojem pisac rasklada veliku razliku između vojne protiv Japanske i svjetovne vojne, koja je bila veoma popularna, te je narod osjećao, da se radi o eksistenčnom boju između germanstva i slavenstva. Zato bijahu sve dume i sva zemska za nastavak rata i za ustrajanje do njegovog sretnog svršetka. Za poraze u istočnoj i zapadnoj Pruskoj (1914/15.) bili su prema mišljenju Korolenka jedini krivci Suhomlinov i njegova kreatura Mjasojedov, koji su odali Njemačkoj važne vojničke tajne. Zato je bio potonji dosta brzo obješen. Krivnja je careva i njegove najuže okoline, da se je godine 1915. mora ruska vojska zaustaviti na Karpatima, pošto nije imala niti topova, niti pušaka, niti strijeljiva. „Deutsche Warschauer Zeitung“ spočituje, govoreći o tom, piscu, da kuša smanjiti njemačku ratnu slavu i... da je Tolstoj bio ipak veći karakter. Šteta da ne živi još — uzdiše gospodin dr. Gley — pošto bi bio on knjigu svakako drukčije sastavio. — „Narodni Listy“ primjećuju k tome: Baš sentimentalno razmješali se Nijemci, sjećajući se bijednika Tolstoja. Njihovo divljenje nije namijenjeno Tolstoju kao pjesniku i piscu, već Tolstoju kao nabožnom filozofu i socijalnom preporoditelju, „trinaesom apostolu“, budiocu „kraljevstva božjeg na zemlji“ i glavnom propovjedniku ideje, „da se čovjek ne smije oprijeti zlu“. Dobitak su kod toga imali Nijemci kod sklopanja mira u Brestu-Litovskom. Ali Nijemci sami ne dozvoljavaju si luksus Tolstojeve nauke, pošto nije ništa tako odaljeno od njemačke duše, negoli čista, idealna i prilično kršćanska nauka Tolstojeva. Da je Lav Tolstoj doživio svjetski rat i živio slučajno u Berlinu, po svoj bi se prilici bio sklopio mir u Spandau-u.

Domaće vijesti.

Naša cenzura. Naš se list plijeni svaki dan, ma da nastojimo, da ublažimo ton, da dodjemo u susret željama lokalnih oblasti. Plijene se članci, koji se mogu čitati u našim njemačkim i slovenskim novinama, sve već cenzurirani članci. Gospodin se cenzor kod toga ne brine niti za upute ministerijalne komisije niti za odredbe njegove preuzvišenosti ministra unutarnjih poslova. Naš je list dobio po-

novnu opomenu radi preštampanja članka, što je izašao u celovačkom „Miru“. Prijetnju, da se obustavi list radi preštampanja jednog, u Austriji izašlog, cenzuriranog članka jasno je, da ima u zakonu potkovanih ljudi, koji smatraju taj postupak veoma čudnovatim. Nije isključeno, da će Jugoslavenski klub uvjeriti o tome središnju vladu, ne bude li njegova preuzvišenost gospodin namjestnik, barun Fries-Skene, uvidio sam skrajnu potrebu, da učini kraj takvom postupku. Gospodinu pak cenzoru kažemo, da svaki postaje na svoj način blažen i da svaki nosi sam za to i odgovornost.

Izdavanje iskaznica za živč. Daje se na opće znanje, da će se od ponedjeljka dne 23. t. mj. izdavati živčne iskaznice za mjesec svibanj. Upozoruje se, da će podružnice u Sv. Martinu i Sv. Polikarpu biti otvorene od 8—12 sati prije podne i od 2—5 sati popodne. Živčne iskaznice izdavati će se samo uz prikazanje crvenih legitimacija.

Predavanje profesora Ude. Sutra, utorak, u 7. sati na večer, govorit će gradački sveučilišni profesor u stolnoj crkvi o veoma savremenom i socijalnom pitanju. Pristup je slobodan svima. Predavat će u talijanskom jeziku.

Razglas natječaja. Kotarsko poglavarstvo Pula traži pomoćne pisarničke sile uz dnevnicu od kruna 3/40 i zakonite doplatke skupoće. Uvjeti: 1. Navršenje 18. godine života; 2. poznavanje zemaljskih jezika u pismu i govoru; 3. neprikoran politički i moralni život. Ratni oštećenici imati će prednost. Molbama, koje se imadu do svršetka travnja podnesti kot. poglavarstvu u Puli, imadu se priložiti školske svjedočbe i one već uživane prakse. — Pula, dne 20. travnja 1918. — C. kr. kotarsko poglavarstvo.

Za hrvatsku srednju školu u Puli. Hrvatske novine iz Banovine i slovenski listovi donose slijedeći poziv, koji je djelomično zaplijenjen: Tečajem nekoliko mjeseci položili su mornari ratne mornarice u Puli preko 50.000 kruna na oltar domovine, da se otvori hrvatskom narodu u Puli toliko potrebna srednja škola. Neopisivo bijaše oduševljenje, kojim su naš junački momci žrtvovali sve svoje novčane prihode za istarsku prosvjetu. Imade mnogo mornara, koji su darovali po 100 i više kruna, dakle sve, čime su raspolagali. Sakupljanje je za našu srednju školu u Puli upravo sjajno napredovalo i danas bi bila već odavno prekoračena svota od 100.000 kruna... Nijemci u Puli imadu dvije državne srednje škole, dvije muške i dvije ženske pučke škole i dvije građanske škole, a za hiljade i hiljade našega naroda otvorila se ovih dana, po dvadesetogodišnjem boju, jedna pučka škola. Sada, kad se je narod odlučio na samopomoć, kad se je uzornom požrtvovnošću lotto posla za našu narodnu kulturu, eto ti novih zapreka. Svako je sredstvo dobrodošlo našim narodnim neprijateljima, samo da se onemogući prosvjetni rad našem narodu. Svojin će nasilničkim sredstvima svakako uspjjeti, ne dodje li pomoć. — Jugoslaveni! Dužnost je svakoga pojedinca, da priskoči u pomoć braći u Istri. O Vama je zavisna sudbina naše toliko potrebne srednje škole u Puli. Bjegunačka su istarska dijeca, po Češkoj i Moravskoj poslala hiljade kruna za naše škole u Puli. Ali glavne je vrelo prinosna, iz kojega smo crpili sve naše nade, usahlo. Dokažimo dakle, da smo jači od svakog nasilja, da smo unatoč zabranama kadri provesti ono, što smo naumili. Neka taj očajni glas iz bijedne i gladne Istre ne ostane bez odziva, neka svaki Jugoslaven djelom dokaže, da nije voljan žrtvovati tuđim interesima ni pedalj naše zemlje, ni jedno jedino dijete! („Slov. Narod“.)

Prodaja ribe. U slučaju, da prispije riba, prodavat će se ona danas. Pravo kupovati ribu imadu danas vlasnici karata počevši od broja 5601.

Dnevne vijesti.

Austro-ugarski brodski prostor. Pored prehrambenoga pitanja, sada je u svim državama veliko pitanje o brodskom prostoru. Ne samo za vrijeme rata, već i u prelazno doba kao i u doba mira, pitanje tonaže sačinjava važno poglavlje narodne prehrane. Za to je zanimljivo pregledati prilike austro-ugarske plovitbe prije rata i što će biti poslije rata. Na početku rata brojio je raspoloživi austrijski brodski prostor 374 broda sa 812.343 brutto registarskih tona; ugarski 177 brodova sa 368.538 brutto registarskih tona. U sve 551 brod sa 1.180.881 brutto registarskih tona. Za ovog rata potopljeno je 19 austrijskih brodova sa 46.164 brutto registarskih tona i tri ugarska sa 5000 brutto registarskih tona. U sve 22 broda sa 51.164 brutto registarskih tona. Prodano je 27 austrijskih brodova sa 113.043 brutto registarskih tona i 7 ugarskih sa 25.289 brutto registarskih tona. U sve 34 broda sa 138.342 brutto registarskih tona. Napokon je zaplijenjeno 51 austrijski brod sa 184.970 brutto registarskih tona i 15 ugarskih sa 51.391 brutto registarskom tonom. U sve 67 brodova sa 236.361 brutto registar. tonom. S druge strane se još sada u prijateljskim ili neutralnim lukama nalaze: u Njemačkoj 1 austrijski i 2 ugarska broda sa ukupno 12.017 brutto registarskih tona; u Turskoj 3 austrijska broda sa 75.000 brutto registarskih tona;

u Holandiji 3 austrijska i 3 ugarska broda sa ukupno 26.212 brutto registarskih tona; u Španiji 13 austrijskih i 9 ugarskih brodova sa ukupno 77.656 brutto registarskih tona; u Danskoj 1 austrijski brod sa 3528 brutto registarskih tona i u Belgiji 2 austrijska broda sa 5873 brutto registarskih tona. Po tom se od nezapljenjenih brodova nalaze u inostranskim lukama 36 sa 131.002 brutto registarskih tona. Ako se još dodaje ono 10 brodova sa 63.344 brutto registarskih tona, što su sagradjeni u ovo ratno doba, onda austrijska plovidba ima od 1. januara 1918.296 brodova sa 560.357 brutto registarskih tona i ugarska plovidba, 109 brodova sa 156.145 brutto registarskih tona. U svemu 405 brodova sa 715.502 brutto registarskih tona. Od toga se u domaćim lukama nalazi 469 brodova sa 584.000 brutto registarskih tona. Ako se potreba surovina monarhije računa jedno 3 i četvrt milijuna tona na godinu, onda je tonaža, koja sada stoji na raspolaganju, dovoljna da u četverostrukom godišnjem putovanju doveze te potrepsitine. Ali tim bi plovidba bila odveć zaokupljena, zbog čega će biti vrlo nužno graditi novih brodova. S obzirom na tu nuždu, produljen je zakon o unapredjenju mornarice za sada do godine 1919. Taj kratki rok se razjašnjava željom, da se tek po izminuću, ugovora sa austrijskim Lloydom, predje na potanje vijećanje o podupiranju austro-ugarske plovidbe. To će časovito produljenje biti mala pomoć vlasnicima brodova, koja pak, po mišljenju zanimanih krugova, neće dostajati da trgovačkoj mornarici osigura njezin dalji razvoj. I ako su nekoja društva prodala više brodova, koji se nalaze u inostranskim lukama, najviše da izbjegnu opasnosti zaplijene i tako postigla prosječnu kupovninu od 1500 kruna za tonu, ta cijena nije nipošto visoka, jer su se brodovi u Japanu napram cijeni od 7 funti sterlinga u mirno doba prodali za 76 funti, a to je od prilike 3000 K na tonu. Osim toga, vlada je dozvolila prodaju jedino uz uvjet, da se jednaka tonaža mora nadoknaditi u razmjerno kratkom vremenu po sklopljenju mira. S obzirom na sadašnje strašno visoke troškove za gradnju i na poteškoće dobavljanja gradje, te će prodaje za vlasnike brodova biti od male koristi.

Zabrana izvoza živčne robe iz Ugarske za Hrvatsku. Službeni list ugarske vlade od 16. t. mj. proglašuje vladinu naredbu, da se svatko, tko bude poštanske pakete sa zabranjenim životnim namirnicama ili sa stvarima za javnu potrebu slao u Hrvatsku, Slavoniju ili drugamo preko zemaljskih granica, ako pristupak ne potpada većoj kazni, čini krivcem prekršaja i da će biti kažnjen zatvorom do šest mjeseci i novčanom globom do 2000 kruna. Istoj kazni potpadaju oni, koji zabranjene stvari sa krivom deklaracijom šalju preko granica, što ih je označio ministar trgovine i ured za pučku prehranu. U naredbi se nalaze još vanredno strogi propisi za provedbu uspješne kontrole i uređuje postupak, kako treba sumnjive pakete pretraživati a sadržaj im eventualno zaplijeniti i unovčiti. Ova naredba stupila je na snagu 17. travnja, a ne proteže se na Hrvatsku i Slavoniju.

Patriotska oporuka samoubojice. Javljaju s Korčule 10. aprila: Ivan Zaffron, brat pokojnoga zastupnika dr. J. Zaffrona, britvom si je prerezaogrkijan; u jutro našli su ga mrtva. Čin je izvršio u poremećenju uma. Cijelo imanje ostavio je općini Korčule, i to za gradnju doka do brodogradilišta, ali da se u glavnicu ne smije dirati za 100 godina, te da se na doku ne dade zaposlenja nijednome, koji bi bio član „Lege Nazionale“. Ovu oporuku učinio je prije pet godina. Izračunali su, da će glavnica za dok iznositi do 100 godina preko 7 milijuna kruna.

Gew. Z. 581/10 1915.

Razglas.

Sporazumno sa c. i kr. zapovjedništvom ratne luke naredjuje se do daljnjih odredaba slijedeće:

1. Zabranjuje se uopće točenje alkoholičnih pića od 2. ure p. p. do 4. ure p. p.
2. Od 4 sata p. p. pa unapred smije se jednoj te istoj osobi dati samo 1/2 litra vina ili 3/4 litra piva.
3. Žestoka pića ne smiju se uopće točiti.
4. Proti krčmarima, koji već napitim osobama daju pića ili im prekoračuju dopuštenu mjeru točenja pojedinim osobama, zatim protiv onima iz čigovih lokala izlaze napite vojničke ili civilne osobe, postupati će se najstrožim mjerama, a do potrebe i oduzećem obrtne dozvole.
5. Predstojeći razglas mora se u svim lokalima objesiti, u kojima se toče alkoholička pića.
6. Napitim osobama isključuje se pristup u tramvajska kola.
7. Ova naredba biti će nadzirana toli od vojničke redarstvene straže, kao od jedne određene ophodnje, dijelom od c. i k. vojske, a dijelom od c. i k. ratne mornarice.

Pula, 22. travnja 1918.

Za tvrd. komesara:

Dr. Pfeiffer m. p.